

Serdar Korucu: Ermeni Soykırımı'nı tarih tekzip mi etti?

Posted on 11/11/2019

Fikret Bila, deneyimli bir gazeteci. Türkiye'de basını takip edenlerin yarım asra yaklaşan tecrübesi nedeniyle adını bilmemesi neredeyse imkansız. Kendisinin son olarak yazdığı yazıya 1 Kasım'da T24'te yayımlandı. Başlığı ise "Ermeni Soykırımı iddiası tarihin tekzip ettiği bir iddiadır."

Bila, ABD Temsilciler Meclisi'nden geçen tasarıyı hatırlatıyor, Senato ve Başkan Trump'ın kararının beklenilmesi gerektiğini söylüyor ve şöyle devam ediyor: "ABD'nin bugüne kadar Ermeni Soykırımı iddiasını kabul etmeyip, 'büyük felaket' diyerek geçmesine karşın, bu kez bu iddiayı kabul etmesinin nedeni ortaya çıkmış yeni belgeler veya bilgiler değildir." Fikret Bila haklı. ABD hâlâ/henüz Ermeni Soykırımı'nı kabul etmiş değil ancak "Büyük Felaket" demek, kendisinin deyimiyle bu "iddia"yı reddetmek anlamına da gelmiyor. Unutulmaması gereken şu ki "soykırım" terimi 1944'ten önce mevcut değildi ve bu dönemde "Büyük Felaket" yani "Medz Yeğern" Ermenilerin başlarına geleni ifade ettikleri tanımlardan sadece biriydi. Ermenice "aksor" (sürgün), "ağed" (afet) ya da "çart" (kesim) gibi. Öte yandan konuyu gündemine alan tüm ABD liderlerinin "Büyük Felaket" terimini kullandıklarını öne sürmek de eksik olur çünkü ABD Başkanı Ronald Reagan'ın 22 Nisan 1981'de "Holokost Kurbanlarını Anma Günü" için yaptığı açıklamada, "Öncesinde gerçekleşen Ermeni soykırımı ve sonrasında gelen Kamboçyalı soykırımı gibi Holokost'tan alınan dersler asla unutulmamalıdır" sözleri Ankara-Washington hattında kriz yaratmıştı.

Fikret Bila yazısına "Türkiye'yi Temsilciler Meclisi'nde "soykırımcı" ilân etmişlerdir," diyor. Tasarıda soykırım geçiyor, 1,5 milyon Ermeni'nin Osmanlı İmparatorluğu tarafından 1915-1923 arası öldürülmesi konu alınıyor ancak Türkiye için "soykırımcı" gibi bir ifade

bulunmuyor. Zaten tasarının hazırlayıcısı Demokrat Parti'den ve Temsilciler Meclisi İstihbarat Komisyonu Başkanı Adam Schiff de "Yapmamız gereken şey, gerçekleri, Osmanlı İmparatorluğu'nun Ermenilere karşı bu çirkin suçu işlediğini ortaya koymak" demişti.

Bila yazısında "Hiç kuşku yok ki tehcir acılarıyla dolu bir olaydır. O yıllarda tehcir nedeniyle büyük acılar yaşayan sadece Ermeni'ler değildir. Türkler de büyük acılar yaşamış, Ermenilerin katliamlarına maruz kalmışlardır," ifadelerini kullanıyor. Bu da ister istemez son dönemde yaygınlaşan, daha doğrusu Ahmet Davutoğlu'nun "adil hafıza" çıkışlı yaratılan tarih anlayışını hatırlatıyor. Çünkü Davutoğlu'nun "keşfettiği" aslında "yumuşama" eğilimine giren ama inkardan vazgeçmeyen bir Ankara politikası. Bu da bir kitap konusu aslında. Yayınlandı da... Ömer Turan ve Güven Gürkan Öztan'ın İletişim Yayınları'ndan çıkan "Devlet Aklı ve 1915" kitabı, Ankara'da onlarca yıldır iktidar el değiştirse de değişmeyen şeyin "inkarda ortaklaşma" tavrı olduğunu gösteriyor ve "devlet aklı adına konuşan aktörlerin hamle repertuarları"nı inceliyor.

Fikret Bila'nın yazısındaki tartışmalı bir başka cümleyse şu: "Türkler, Ermenileri soy olarak ortadan kaldırmak, kökünü kurutmak amacıyla hareket etmemişlerdir." Soykırımın tanımı Bila'nın aktardığı gibi değil. Birleşmiş Milletler'in 9 Aralık 1948'de onayladığı, "Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi" bu tanımı kullanmamakta. Bu sözleşmeye göre, ulusal, etnik, ırksal ya da dinsel bir grubu, kısmen ya da tamamen ortadan kaldırmak amacıyla işlenen aşağıdaki fiillerden herhangi biri, soykırım suçunu oluşturmaktadır:

- (a) Gruba mensup olanların öldürülmesi,
- (b) Grubun mensuplarına ciddi surette bedensel ya da zihinsel zarar verilmesi,
- (c) Grubun bütünüyle ya da kısmen, fiziksel varlığını ortadan kaldıracakları hesaplanarak, yaşam şartlarını kasten değiştirmek,
- (d) Grup içinde doğumları engellemek amacıyla önlemler almak,
- (e) Gruba mensup çocukları zorla bir başka gruba nakletmek.

Bila yazısında “Türklerin tarihinde de soykırım yoktur” da demekte. Bu da tartışmalı bir konu. Aynı cümle devleti yönetenler tarafından da ifade edilmiş olsa da Cumhuriyet Türkiye için bile bu cümleyi kurmak zor. Çünkü her ne kadar Ankara, konu Ermeni Soykırımı’na gelince “tarihi tarihçilere bırakmak gerek” anlayışının altını çiziyor olsa da, çok değil yaklaşık 20 yıl sonrasında, 1937-1938’in Dersim’i için Erdoğan başbakanlığı döneminde “Eğer devlet adına özür dilemek gerekiyorsa ve böyle bir literatür varsa ben özür dilerim, diliyorum,” demişti. Tam da bu noktada Dersim için de soykırım denilebileceğinin altını çizmek gerekiyor.

Fikret Bila’nın yazısı şöyle devam ediyor: “İngilizlerin, İttihat ve Terakki’nin 141 asker ve sivil yöneticisini Malta’ya götürüp, 1919-1921 yılları arasında sorgulamasının nedeni Ermeni Soykırımı iddiasını araştırmaktır.” Bu imkansız. En azından tarihsel olarak. Çünkü “soykırım iddiası” araştırmak için ortada bir “soykırım” olması gerekli ki o dönemde bu terim yaratılmış değil.

Bila’nın önemli tezlerinden biri de Malta Yargılamaları üzerine: “Uluç Gürkan’ın ‘Ermeni Sorunu’nu Anlamak’ isimli kitabında vurguladığı gibi İngiliz Kraliyet Başsavcılığı, “Ermeni soykırımı iddialarına ilişkin hukuken geçerli hiçbir kanıt bulunamadığı gerekçesiyle takipsizlik kararı vermiştir. (...) Malta soruşturmasında eğer soykırım yapıldığına ilişkin kanıt bulunsaydı, tıpkı Yahudi Soykırımı nedeniyle Almanları yargılamak üzere kurulan Nürnberg Mahkemesi gibi bir işlev görecekti.” Ermeni Soykırımı hakkında başlayan bir tartışmada Malta Yargılamaları’nın hatırlatılması yeni değil. Fakat bu konu ele alınırken her zaman Ankara-Londra hattındaki “rehine takası”nın yargı sürecini etkileyip etkilemediği bir soru işareti kalacak. Nürnberg’e gelmek gerekirse onun da kesin çözüm olduğunu söylemek zor. Çünkü birçok Nazi ya hiçbir zaman yargılanmadı ya da ceza almadı. Zaten bu nedenle de “Nazi avcıları” ortaya çıktı ve savaştan sonra Almanya’dan kaçan bazı Nazileri yakaladı. Bu kaçışların nasıl kıtaları aşabildiğini ise 1961 yılında Kudüs’te görülen Adolf Eichmann davasını hatırlattı. Hukukun vicdanları rahatlatmadığı, adalet getirmediği Ermeni Soykırımı sonrasında da benzeri bir süreç yaşanmış, sonucunda en ünlüsü Talat Paşa olan “intikam

eylemleri” düzenlenmişti. Yargı süreci denilmişken, Fikret Bila’nın yazısının hiçbir yerinde bu yargı sürecine sözü getirse de 1919’da kurulan 2. Divan-ı Harp Mahkemelerinin zikredilmemesi de dikkat çekici. Çünkü bugün tutanakları bile Ankara’nın koridorlarında bulunamamakta ve dolayısıyla açılmamakta.

Fikret Bila, ABD Temsilciler Meclisi’nin “daha önce aynı kararı alan ülkeler gibi, Türkleri “soykırımcı” olarak gösterip, bir ulusu suçladığını” öne sürüyor. Halbuki ortada suçlanan bir ulus yok çünkü soykırım Osmanlı İmparatorluğu döneminde yaşandı. Failleri arasında yalnızca bir “ulus” değil, ağırlıklı olarak Osmanlı’nın Sünni İslam’a bağlı bir kesim vardı. Bu kesimdeki kişi ve gruplar bölgelere göre farklılık göstermekte. Yani sadece Türk, Kürt ya da Çerkes demek yeterli ve doğru değil ancak kesin olan Sünni nüfusun çoğunluğunun soykırıma fail olarak katıldığı gerçeği.

Son olarak Bila’ya göre ABD Temsilciler Meclisi bu tasarıyı kabul ederek “aslında “nefret suçu” işlemekte” imiş. En bilinen tanımıyla nefret suçu, “bir kişiye veya gruba karşı ırk, dil, din, cinsiyet ve cinsel yönelim gibi ön yargı doğurabilecek nedenlerden ötürü işlenen, genellikle şiddet içeren suçlar” diye tanımlanmakta. Belki deneyimli gazeteci bu terimi, “nefret suçu”nu, yanlışlıkla kullanmış, yukarıdaki hataları da hem kendisinin, hem de editörünün gözünden kaçırvermiştir. Tıpkı Bila’nın yazısının içinde bir kez “Ermeni” yerine “Emeni” yazmış olduğu gibi... Belki tüm bunlar sadece bir yazım hatasıdır... Kim bilir?

Kaynak: gazeteduvar.com.tr